

Vlaams
Parlement

vergadering **C57**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 10 november 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vroegtijdige sluiting van SAS Automotive door de herstructureringen bij Volvo Cars Gent – 384 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mismatch in vraag en aanbod inzake bedrijfshuisvesting – 386 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de opvolging van de Global Entrepreneurship Monitor – 387 (2016-2017)	11

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vroegtijdige sluiting van SAS Automotive door de herstructurerings bij Volvo Cars Gent – 384 (2016-2017)**Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters****De voorzitter:** De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, het is niet de eerste keer dat we over deze problematiek van gedachten wisselen. Dat gebeurde eerder al naar aanleiding van actuele vragen daarover. We hebben recent zelfs nog een vraag om uitleg ingediend, omdat dit dossier alsmaar doorgaat en onze aandacht verdient. Niemand kan de impact van Volvo en alle bedrijven die daarrond hangen in de Gentse kanaalzone, en bij uitbreiding in Vlaanderen, onderschatten.

We hebben ook nog een ander argument om in dit dossier bijzonder waakzaam te zijn, namelijk het feit dat we een aantal jammerlijke precedentes gezien hebben, bij Opel, bij Ford Genk. Je ziet dan vrij snel een aantal signalen die je misschien niet altijd even goed kunt duiden, maar die minstens in twee gevallen – en we kunnen Renault er ook nog bij nemen – een aantal zeer nefaste gevolgen hebben gehad.

Het is aan ons om, binnen de marges van wat we kunnen, waakzaam te zijn en er samen met zo veel mogelijk anderen voor te zorgen dat we die economische factor die Volvo en alles wat eraan hangt, is, kunnen verankeren en dat we voor tewerkstelling kunnen zorgen. Dat moet ons uitgangspunt zijn. Ik wil daarbij gerust aangeven dat ook de Vlaamse Regering in het verleden al bijzonder actief is geweest om het bedrijf en alles van toeleveranciers dat ermee gepaard gaat, zo sterk mogelijk in Vlaanderen te verankeren.

Het is van 21 april geleden dat we u in deze commissie ondervraagd hebben over de herstructurering – dat is een beladen woord, maar daar gaat het hier wel over – die bij Volvo werd doorgevoerd en de invloed die dat heeft op de toeleveranciers. Volvo besliste om een aantal vaste toeleveranciers, die ook geografisch in de buurt zaten, niet meer te gebruiken en voor een deel te gaan insourcen. Dat is dus een minder klassieke herstructurering dan we gewoon zijn, maar desalniettemin had dit uiteraard wel een aantal consequenties.

We weten dat er veelvuldig overleg is geweest tussen alle mogelijke betrokken partners, ook het lokale bestuur, om in de nodige begeleiding te voorzien en om in opleiding te voorzien, zodat de mensen die toch met werkloosheid zouden worden geconfronteerd, zo snel mogelijk weer aan de slag kunnen gaan.

In vergelijking met andere dossiers hadden we hier wel een heel heldere datum. We weten dat de lopende en aflopende contracten met Volvo tegen 2019 zouden worden stopgezet en dat die uitfasering begint in 2017. Dat is een voordeel dat we hier hebben in vergelijking met andere dossiers, waar een beslissing vaak veel abrupter werd meegedeeld.

Bij de bespreking op 21 april ging u in op suggesties van verschillende collega's om aan de slag te gaan. U zei dat we in Vlaanderen instrumenten hebben om een bedrijf dat in transitie of transformatie gaat, te ondersteunen. U zei dat u ervan uitgaat dat de betrokken ondernemingen – het ging dan vooral om de onderaannemers – vandaag bekijken welke richting ze in de toekomst kunnen uitgaan. U ging ook in op het tijds kader waar ik het net over had. "Als die plannen wat concreter worden, kunnen wij kijken op welke manier wij met ons instrumentarium dat in Vlaanderen bestaat om transformaties te steunen, bedrijven kunnen helpen.", zei u ook. Verder gaf u aan dat er overleg zou zijn tussen VDAB en het

lokale bestuur om na te gaan welke proactieve stappen men zou kunnen zetten om de getroffen en aan een job te helpen.

Er is in elk geval één bedrijf dat nu besluit om dat tijds kader niet uit te zitten. We ontvingen de mededeling dat SAS Automotive al begin november de deuren zou sluiten. Daar is nu de procedure-Renault gestart. Als die sluiting doorgaat, en het ziet ernaar uit dat dat ook zal gebeuren, gaat het over zo'n 150 werknemers die op straat staan. Terwijl iedereen dacht, wellicht ook zichzelf, dat ze nog tot 2019 de tijd zouden hebben om zich te heroriënteren en andere perspectieven te onderzoeken, worden ze vandaag al geconfronteerd met een abrupte beslissing.

Minister, wat is uw reactie op het stopzetten van de contracten met deze specifieke toeleverancier? Hoeveel staat VDAB vandaag met het opstarten van begeleiding en met de zoektocht naar de proactieve overstap van getroffen werknemers? Wat is de stand van zaken van het overleg met de lokale overheid bij het zoeken naar verschillende maatregelen om mensen zo snel mogelijk aan het werk te krijgen, wetende dat hier nu een versnelling hoger geschakeld is door minstens één bedrijf?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Het is nogal duidelijk wat mijn reactie is, mijnheer Van Malderen. Het is nooit fijn voor de betrokken werknemers om te vernemen dat hun bedrijf ermee stopt en de deuren sluit, en dat zij daar de consequenties van moeten dragen. Ik had ook liever gehad dat het bedrijf erover nagedacht had of ze geen toeleverancier konden worden van andere bedrijven.

Ze zullen dat alles echter wel hebben bekeken. Uiteindelijk hebben ze beslist ermee te stoppen, omdat de doorstart niet mogelijk is. Hadden ze gekozen voor een doorstart, dan zou ik iets kunnen doen als minister. Dan kunnen we bekijken op welke manier we een transitie kunnen begeleiden. Dit bedrijf heeft ervoor gekozen om geen transitie te maken. Daar kunnen wij dan niets meer aan doen als het gaat over een doorstart van dat bedrijf. Dat is bijzonder jammer, maar dat is een beslissing die een bedrijf kan nemen.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot dit bedrijf en wat kan VDAB nu doen? Er is de procedure bepaald door de wet-Renault. De intentie van het collectief ontslag is op 2 mei gegeven. De betekening van het ontslag gebeurde op 17 mei. De oprichting van de tewerkstellingscel is onmiddellijk daarna gebeurd, op 7 juni. De infosessies voor alle betrokken werknemers gebeurden op 2, 3 en 7 juni. Het bedrijf ontving op 4 juli een positief advies voor de regionale toetsing met betrekking tot de goedkeuring van het outplacementaanbod. De eerste stuurgroepvergadering van de tewerkstellingscel was op 4 oktober. De volgende vindt later deze maand plaats, op 24 november.

VDAB volgt dat dossier proactief op, maar het is nu natuurlijk aan het outplacementbureau om alle werknemers te zien en er hopelijk zo veel mogelijk te kunnen begeleiden naar een nieuwe job. Pas als daarna blijkt dat een aantal niet naar een nieuwe job zijn kunnen doorstromen, houdt VDAB zich nu al klaar om die mensen verder te begeleiden, via de zogenaamde warme overdracht.

Wat hebben we verder al gedaan? Er is twee keer overlegd tussen het kabinet, de stad Gent en VDAB Oost-Vlaanderen over mogelijkheden van ondersteuningsacties voor de getroffen bedrijven. Op basis van de afspraken voortkomend uit dat overleg is er een structurele taskforce gekomen, waarin de stad Gent en VDAB Oost-Vlaanderen participeren. In die taskforce zullen alle collectieve ontslagen op de voet worden gevolgd. Voor de rest blijft, en dat lijkt me logisch, het initiatief in eerste instantie bij bedrijven, ook om eventueel transitiedossiers in te

dienen, om hervormingen aan te kondigen, om steun te bekijken. Daarvoor staan alle diensten, maar ook deze taskforce ter beschikking van die bedrijven.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, u hebt een gedetailleerd overzicht gegeven van de stappen die zijn gezet. Het lijkt me belangrijk dat er kort op de bal zou worden gespeeld. Ik heb geen indicatie dat dat niet zou gebeuren. Ik heb enkele bijkomende vragen.

Toen dit dossier in het voorjaar op onze tafel belandde, hebben we met zijn allen vastgesteld dat de te prefereren aanpak er een was waarbij bedrijven in de eerste plaats zouden proberen om een verloren gegaan contract op te vangen. We weten dat een deel daarvan dat ook zeer actief is gaan doen. Het resultaat kan je niet voorspellen. We weten ook dat SAS Automotive daar minder toe geneigd was. Ik druk me ietwat diplomatisch uit. Minister, hebt u vandaag weet van bedrijven die u aangeven dat ze die zoektocht hebben gedaan en dat ze het niet zullen halen? Hebt u er een zicht op of er bedrijven zijn die, net als SAS Automotive, zeggen dat ze de uitfaseringsperiode die is gegeven, beginnend in 2017 tot 2019, niet zullen uitdoen, die net als SAS Automotive zeggen dat ze gaan stoppen omdat dat voor hen sowieso een eindig verhaal is en ze geen bijkomende engagementen meer op zich willen nemen? Zijn er met andere woorden bedrijven waarmee we binnenkort een gelijkaardig probleem zullen hebben? Dat noopt ons immers natuurlijk wel in die versnelling tot het misschien opnieuw naar voren trekken van een paar dingen, om capaciteit bij te sturen waar dat nodig is.

Dan is er in gelijke orde het spiegelbeeld daarvan: de bedrijven die in transitie gaan. U hebt ter zake het ondersteuningsinstrumentarium van de Vlaamse overheid bij wijze van spreken in de etalage gezet. Are they buying it? Gaat men in op uw aanbod? Dat zou immers meteen een indicatie zijn dat er wel degelijk heel ernstig werk wordt gemaakt van alternatieven.

Dat lijken me twee evidente vragen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dit is een belangrijk dossier voor Vlaanderen en voor Gent en de regio daarrond. Volvo is de grootste werkgever in onze provincie. Het heeft een tijdje terug die andere strategie aangekondigd, waarbij het een aantal activiteiten gaat insourcen. Dat zou ten koste kunnen gaan van de activiteiten bij vijf toeleveranciers. Daarvan neemt SAS nu een beetje de vlucht vooruit. Dat bedrijf heeft het snelst een aantal conclusies getrokken. De andere toeleveranciers hebben echter nog altijd de hoop dat enerzijds de strategie bij Volvo nog enigszins zou kunnen worden gewijzigd en dat ze anderzijds ook andere activiteiten zullen kunnen aantrekken. Ik ben recent in zo'n bedrijf op bezoek geweest, en daar wil men ook niet meteen weten van die curatieve aanpak. Het is allemaal nog veel te vroeg voor VDAB en een tewerkstellingscel. Men heeft de hoop dat Volvo zijn strategie nog zou herzien en dat men andere activiteiten kan aantrekken, zodat men terug leefbaar wordt. Met betrekking tot het aantrekken van die andere activiteiten, maar ook met betrekking tot het inspelen op een strategie bij Volvo die zelf nog kan wijzigen, hoopt men op een actieve houding van de Vlaamse Regering. Minister, we hebben u hierover in april ondervraagd. We hebben u toen gevraagd om zelf contact op te nemen met Volvo in Zweden, met Volvo in Gent, om zelf contact op te nemen met de toeleveranciers, niet in functie van het begeleiden naar een andere job van werknemers die worden getroffen door de herstructurering, maar wel in functie van het inspelen op die strategie bij Volvo in Gent. We geloven immers dat we een aantal troeven hebben die een aantal andere opties nog mogelijk kunnen maken dan die waarvoor men in

het verleden heeft gekozen. We geloven ook dat een aantal van die toeleveranciers zeker kansen hebben om op andere markten actief te worden.

Minister, hebt u zelf proactief contact genomen met Volvo in Zweden om in te spelen op de strategische beslissing? Wat zijn de resultaten van die contacten? Hetzelfde geldt voor de toeleveranciers die heel actief op zoek zijn naar andere markten. Hebt u daar actief ondersteuning aan geboden? Wat is daarvan het resultaat?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Wij zijn allemaal bezorgd om dit soort dossiers. We hebben daar een trauma van. Denk maar aan Opel en Ford. Natuurlijk volgen we dat met zeer grote aandacht op, opdat dergelijke zaken zich niet zouden herhalen. Voor de mensen die daardoor worden getroffen, is dat een absoluut drama. Voor hen individueel is dat een ramp tot en met. Maar we moeten goed opletten hoe we daar als overheid op reageren.

Mijnheer Bothuyne, het spijt me, maar in wat u zegt, ontwaar ik een zweem van dat wij als overheid voor de strategiebepaling in de plaats moeten treden van ondernemingen. (*Opmerkingen van Robrecht Bothuyne*)

Ja, actieve partners. Wij moeten er als overheid inderdaad voor zorgen dat we daarop kunnen inspelen of wat dan ook, maar ik huiver van de idee of de intentie dat wij strategieën zouden bepalen voor bedrijven. Dat we er soms kwaad op zijn, zeker wel. Dat we er soms met ongeloof naar kijken, absoluut. Ford en Opel zijn daar twee goede voorbeelden van. We hebben twee keer gezien dat dat eigenlijk, internationaal gezien, goede fabrieken waren binnen de groepen. Toch werden ze gesloten. Daar zijn we heel kwaad op, absoluut, omdat we dat niet verdienen. Maar er nu voor pleiten om in te grijpen en te proberen de strategie bij te sturen: dat doet mij denken aan andere voorbeelden waar ik liever zo ver mogelijk van weg blijf.

Vandaar dat ik toch een klein beetje verwonderd ben bij de vraag zelf. We hebben hier decennialang het systeem opgebouwd waarmee we proberen er bij arbeidsbemiddeling voor te zorgen dat we iedereen die het nodig heeft, ondersteunen en op de juiste manier opvangen. We moeten dat systeem voortdurend in de gaten houden. We moeten het voortdurend durven bij te sturen. Maar mijn geloof in dat systeem in zijn totaliteit is nog altijd zeer groot. Ik ben er dan ook heilig van overtuigd dat we – eventueel met bijsturingen en door erover te waken dat we niet vervallen in routinematig gedrag – met VDAB de juiste instrumenten hebben om die mensen op een juiste manier te begeleiden indien dat nodig is. Maar laat ons niet in de verleiding komen om zaken die gebeuren en dingen waardoor wij als overheid ook getroffen worden en waarmee we niet altijd blij zijn, bij te sturen, want dan kom je in een ander verhaal, dat volgens mij op lange termijn veel gevaarlijker is dan nu op een correcte manier in te spelen op wat er gebeurt.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: De tussenkomsten gaan wat in dezelfde richting. Mijnheer Van Malderen, we hebben inderdaad onze instrumenten in de etalage gezet. We hebben aan de toeleveranciers laten weten wat de instrumenten kunnen zijn. Ik kan mij indenken dat dat op dat moment misschien te vroeg was, dat ze nog met de strategieën en dergelijke bezig waren. Voor zover ik weet – maar ik ga dat nog eens checken – is er vandaag geen enkel bedrijf dat al een vraag heeft ingediend naar de instrumenten die wij hebben om hen bij te staan in een transitie of in een doorstart – niet de doorstart na een faillissement maar de doorstart na het opzeggen van de contracten door Volvo.

Mijnheer Bothuyne, u zegt dat VDAB voor die bedrijven nog te vroeg is omdat er misschien geen collectief ontslag komt. U hebt daarin gelijk. Daarom denk ik dat

het nuttig en zinvol is om aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen nog eens te zeggen dat het ook nog eens contact moet opnemen met de taskforce, zodanig dat die taskforce rekening kan houden met zowel het curatieve als het preventieve, met het oog op een proactieve werking ten aanzien van die bedrijven. Dat zal ik nog eens meegeven, zodanig dat die taskforce weet wat de instrumenten zijn, zodat de taskforce aan de toeleveranciers van Volvo, wanneer zij contact opnemen, de nodige steun kan bieden. Dat is het extra wat ik nu kan doen.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, het feit dat er geen dossiers zijn ingediend, is voor ons een signaal dat op dit ogenblik moeilijk te duiden is. Het kan zijn dat men nog aan het zoeken is naar een strategie, en dat men dus de periode van uitfasering 2017-2019 ten volle wil benutten. Dan moet er aan die zoektocht toch stilaan een finaliteit worden gegeven, wil men dat op een efficiënte manier doen. Daarom suggereer ik, minister, dat u niet alleen het Agentschap Ondernemen instigeert om met de taskforce contact op te nemen, maar ook dat u misschien eens die vijf toeleveranciers – en waarom niet in één beweging ook Volvo, als het gaat om een mogelijke actualisering van hun strategie – aanspreekt om te vragen wat nu eigenlijk hun plannen voor de toekomst zijn. U moet hun zeggen: 'Wij hebben u ons instrumentarium aangeboden. We hebben vastgesteld dat u er nog geen gebruik van maakt. Hoe moeten we dit interpreteren?' Die vraag hoeft helemaal niet agressief over te komen. Mijnheer Diependaele, dat is ook niet in de plaats treden van bedrijven. Dat is u een bezorgde minister tonen die geïnteresseerd is in tewerkstelling en in de toekomst van die bedrijven.

Mijnheer Diependaele, ik ben het in die zin wel met u eens dat men bijvoorbeeld in het geval van AS Automotive in de eerste orde het sociaal overleg zijn kans moet geven. Dat betekent dat zo'n bedrijf zijn verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van zijn werknemers en ten aanzien van de maatschappij. Ook als men geconfronteerd wordt met een externe factor, zoals de beslissing van Volvo om twee jaar vroeger contracten stop te zetten, dan brengt dat een verantwoordelijkheid en een prijs met zich mee die vandaag in de eerste plaats niet door de overheid moet worden gedragen, maar door het bedrijf dat aan de basis ligt van die beslissing. Het is pas nadien dat de overheid in het geding moet komen.

Minister, ik roep u op om geïnteresseerd te blijven in deze zaak, aan te klampen en er de boel warm te houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mismatch in vraag en aanbod inzake bedrijfshuisvesting – 386 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Op 22 september vond het slotevent van de studiedag 'grenzeloos ondernemen' plaats in Limburg. Hier werd de ruimtebehoefteanalyse naar bedrijfshuisvesting uit de doeken gedaan. Deze studie is een resultaat van een samenwerking tussen City D, het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en Voka Limburg.

Uit de studie, die voorlopig enkel voor Limburg werd uitgevoerd, is gebleken dat er een mismatch is tussen de grootte van gezochte bedrijfspercelen en de grootte van het aanbod aan bedrijfspercelen. Tegenwoordig zoeken ondernemers naar voldoende grote ruimtes om hun activiteiten in te kunnen ontplooien. Echter, het aanbod, vooral dan in kleinere gemeenten, bestaat uit relatief kleine ruimtes.

De focus van het onderzoek ligt vooral op die kleinere gemeentes, die vaak een beperkt aanbod hebben, en wil hen meer ondernemingsvriendelijk maken. De onderzoekers geven aan dat meer interactie tussen VLAIO en de gemeenten nodig is, opdat deze laatste een correct overzicht hebben op het aanbod in hun dorp.

De conclusies konden als volgt worden samengevat. Op provinciaal niveau is 6,5 procent van het aanbod beschikbaar, waar 5 procent economisch gezien een gezondere verhouding zou zijn. Vooral op gemeentelijk niveau is er duidelijk een mismatch. 46 procent van de bedrijven heeft extra ruimte nodig, vrijwel allen op korte termijn. 60 procent van de bedrijven kan niet meer groeien op het huidige perceel. Bedrijven zijn minder flexibel. Ze wensen op hun locatie binnen de eigen gemeente te blijven. Het aanbodbeleid moet met andere woorden op de reële vraag afgestemd worden. Er is meer flexibilisering nodig evenals begeleiding en ondersteuning van kleinere gemeenten. Er moet werk gemaakt worden van de randvoorwaarden, zoals mobiliteit. Zakelijke dienstverlening en vrije beroepen zijn niet toegelaten op bedrijventerreinen. De gemeenten lopen vast in procedures en regels, wat hen verzwakt in vergelijking met Nederlands-Limburg.

Op diezelfde studiedag werden ook suggesties gedaan vanuit een andere studie, onder meer in de richting van de uitwerking van intergemeentelijke kmo-terreinen. Ook in het ontwerp van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) bepaalt artikel 55 dat kmo's ook op percelen van vervuilende industrieën terecht zouden kunnen, mits de oppervlakte van het terrein minder dan 10 hectare omvat, waar dit nu nog 3 hectare is.

Minister, in welke mogelijkheden en instrumenten zal er voorzien worden om aan deze mismatch en gebrek aan gepaste percelen tegemoet te komen? Wat zult u ondernemen om gemeenten onderling aan te moedigen een gezamenlijk beleid te ontwikkelen? Hoe zult u tegemoetkomen aan de conclusies van de studie? Zou het een meerwaarde zijn om een dergelijke studie in de nabije toekomst ook over heel Vlaanderen uit te voeren? Hoe staat u tegenover de aanpassing aan de regelgeving inzake ruimtelijke ordening?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: De cijfers uit de studie tonen vooral aan dat veel bestaande bedrijven met een ruimtevraag zitten en dat in een aantal gevallen deze bedrijven geen geschikt aanbod vinden in de eigen gemeente terwijl ze wel liefst in de eigen gemeente actief willen blijven.

Bij de evaluatie van het geschikt aanbod is enkel gekeken naar de beschikbare bedrijfskavels. Bij de bedrijfshuisvestingsmogelijkheden zou eigenlijk ook rekening moeten worden gehouden met de beschikbare bedrijfsruimten op en buiten bedrijventerreinen, waaronder de 'verweven' bedrijfshuisvestingsmogelijkheden.

Zowel via het decreet Leegstaande en Verwaarloosde Bedrijfsruimten, wat een bevoegdheid van mijn collega van Ruimtelijke Ordening is, als via het Brownfield-convenantendecreet en het decreet Ruimtelijke Economie trachten we de bestaande en vrijgekomen bedrijfsruimten maximaal opnieuw in gebruik te laten nemen. Mijn bevoegdheid beperkt zich daartoe, maar als u het hebt over de brede filosofie met betrekking tot de bedrijfsruimte, is dat iets wat bij mijn collega Schauvliege aan bod moet komen. Daar moet gezorgd worden dat er voldoende bedrijventerreinen zijn. Ik kan alleen met die reconversie van bestaande bedrijventerreinen of -gebouwen een aantal acties ondernemen, wat ik ook doe.

Het is een terechte bekommernis dat lokale besturen onderling meer zouden moeten afstemmen, zodat niet overal eenzelfde type bedrijfshuisvestingsmogelijkheden wordt aangeboden, maar dat het aanbod zo divers mogelijk is, rekening houdend met de ruimtelijke randvoorwaarden. De studie wijst eigenlijk op de nood aan een

proactief bedrijfshuisvestingsbeleid, waarbij voldoende aandacht gaat naar de analyse van de vraag naar ruimte. Ik denk dat nog te weinig gemeenten een bedrijfshuisvestingsbeleid voeren, en ze weten niet hoe ze dat moeten aanpakken. We zullen hiervoor aandacht vragen op de overlegtafels die we ondersteunen bij de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten. Zelf wil ik hiertoe bijdragen door te blijven werken aan de beschikbaarheid van data over bedrijfshuisvestingsmogelijkheden.

De studie was veeleer methodologisch bedoeld om een tool uit te testen waarbij de 'zittende bedrijven' bevraagd worden naar hun ruimtenoden. We doen nu inspanningen om die tool, evenals andere proefprojecten, beter bekend te maken bij lokale besturen zodat zij, als ze dat wensen, deze tool kunnen gebruiken zodat ze daarmee hun bedrijfshuisvestingsbeleid vorm kunnen geven. Dat was de filosofie die hierachter zat.

De voorgestelde aanpassingen, die een meer flexibele invulling geven aan bedrijventerreinen, komen onder andere voort uit de ervaringen van de activerings teams, waarbij onbenutte percelen nog moeilijk geactiveerd konden worden vanwege bepaalde stedenbouwkundige voorschriften. Die aanpassingen zijn zeker toe te juichen, maar moeten voorafgegaan worden door een duidelijke visie over de invulling van de bestaande bedrijventerreinen. Het is belangrijk dat je een zicht hebt op wat je met bedrijventerreinen wil gaan bereiken. Ook al kan er op een bepaald moment meer vraag zijn naar kleine kavels, het zou niet wijs zijn om dan bijvoorbeeld een grote kavel te gaan opdelen.

Samengevat: het is voor mij heel belangrijk dat gemeenten nadenken over een huisvestingsbeleid, dat men daar een inschatting kan maken van de vraag die bij bedrijven bestaat en hoe zij daarop kunnen reageren. De instrumenten die ik heb om leegstaande panden of brownfields te gebruiken, zetten wij uiteraard helemaal in.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Bedankt, minister. De resultaten van de studie zijn interessant en beschrijven de pijnpunten. Het is voor lokale besturen inderdaad heel moeilijk om echt kort op de bal te spelen. Elke stad en gemeente wil een zo ondernemersvriendelijk mogelijk klimaat creëren en wil ervoor zorgen dat zo veel mogelijk bedrijven zich op hun grondgebied vestigen, en soms is de ene gemeente daar dan misschien wat protectionistisch in ten opzichte van de andere. Het is heel belangrijk om voldoende instrumenten en acties te creëren, zodat er ook meer openheid kan zijn en de lokale besturen meer weten wat er allemaal mogelijk is.

Ik weet uiteraard dat er een heel grote rol is weggelegd voor de minister van Ruimtelijke Ordening, waar ook een aantal ontwikkelingen in voorbereiding zijn. U hebt verwezen naar een samenwerking met de VVSG en een aantal proefprojecten, waar het straks, bij de bespreking van de beleidsbrief, misschien nog over zal gaan.

Het is in elk geval heel nuttig om die cijfers mee te nemen en op te volgen, en misschien ook uit te rollen naar andere provincies. Dat Limburg hier als pilootproject heeft gefungeerd, is heel goed. Maar ik kan mij zeker inbeelden dat diezelfde problematieken zich voordoen in heel Vlaanderen. Die oproep zou ik dus nog willen doen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik bedank collega Christiaens voor haar vraag. Ik ben het absoluut eens met haar laatste punt: dit is een problematiek die zich op Vlaams niveau afwikkelt en die bijzonder belangrijk is. Ik heb daarom ook in maart 2015 die problematiek op tafel gelegd in de commissie Ruimtelijke Ordening. Ik heb toen verwezen naar de vorige minister van Ruimtelijke Ordening, minister Muyters, die in 2014 de Codex Ruimtelijke Ordening heeft aangepast en die het

gemakkelijker heeft gemaakt voor gemeenten om kmo's te gunnen op regionale terreinen die kleiner zijn dan 3 hectare.

We stellen in de praktijk vast dat heel veel gemeenten die wijziging verkeerd interpreteren. Ik heb toen, collega Christiaens, aan minister Schauvliege gevraagd om een omzendbrief op te maken, gericht aan de gemeenten, om nog eens duidelijk op die wijziging te wijzen en ervoor te zorgen dat er geen weigeringen meer zouden worden uitgesproken op die grond. Minister Schauvliege heeft toen gezegd dat ze dat idee niet ongenegen was, maar ik heb nog geen omzendbrief gezien, dus het zou goed zijn dat we samen in de commissie Ruimtelijke Ordening aan de minister vragen om daar wat spoed achter te zetten.

Ik heb toen ook aan de minister gevraagd om de eis tot behoeftering, die nodig is voor het omzetten van industrieterrein naar lokaal kmo-terrein voor terreinen van meer dan 3 hectare, wat te verlichten of af te schaffen als het gaat over het opstellen van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Dat idee was de minister minder genegen, maar het feit dat u de problematiek hier nog eens zeer goed en terecht ter tafel brengt, mag misschien een aanleiding zijn om daar opnieuw met minister Schauvliege over te spreken.

Ik omarm uw punt met betrekking tot reconversie van bedrijfsruimte en leegstand. Ik heb daar zelf ook een voorstel van resolutie over ingediend, waarvan ik hoop dat we dat over enkele maanden ook unaniem kunnen goedkeuren.

Minister, ik heb nog één bijkomende vraag, waar u nu niet meteen op hoeft te antwoorden. In de vorige beleidsbrief en begroting had u meer budget vrijgemaakt voor mensen die bedrijventerreinen gaan activeren en zo meer, om toe te zien op snellere ontwikkeling. Kunt u ons daar te gepasten tijde de resultaten of de evoluties van meegeven?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Wat dat laatste punt betreft, mijnheer Ronse: ik heb die gegevens niet bij. Ik stel voor dat u daar een schriftelijke vraag over indient. Dan zullen we daar graag op antwoorden.

Mevrouw Christiaens, mijn bevoegdheid is – misschien iets te simpel gezegd – vooral de reconversie van verlaten gebouwen en bedrijventerreinen en dergelijke meer. Ik zag dat er op gemeentelijk niveau vaak een gebrek aan visie was van bedrijfshuisvesting. Men maakte moeilijk of weinig een inschatting van wat er daaromtrent in de gemeente of bovengemeentelijk nodig was. Ik vind wel dat het nog altijd de gemeente is die die bevoegdheid moet hebben en houden. Het is niet Vlaanderen dat moet gaan zeggen waar welke dingen moeten gebeuren. Als we over de reconversie van Ford Genk spreken, is dat natuurlijk wel iets dat we op Vlaams niveau doen, maar voor de kleinere aspecten kan dat vooral door de gemeente en bovengemeentelijk gebeuren. Daarom zeg ik dat die tool die we nu ontwikkeld hebben, gemeentelijk en bovengemeentelijk gebruikt kan worden.

Ik ga dus niet die bevraging doen in de rest van Vlaanderen. De bevoegdheid zit bij de gemeenten. Ze krijgen nu de tool om op basis van de gegevens die ze met deze methodiek kunnen verkrijgen, een visie rond bedrijfshuisvesting te ontwikkelen. Dat is het belangrijkste. En dan moeten wij bekijken wat ik binnen mijn bevoegdheid kan doen, en collega Schauvliege binnen haar bevoegdheid, en op welke manier er dingen kunnen gebeuren. De instrumenten zitten vooral bij Ruimtelijke Ordening. Dat zijn RUP's of andere wijzigingen die eventueel moeten gebeuren om ervoor te zorgen dat er voldoende bedrijventerreinen en ontwikkelingsmogelijkheden zijn. Maar waar ik het kan, met heel veel plezier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de opvolging van de Global Entrepreneurship Monitor – 387 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, elke twee jaar brengt de Global Entrepreneurship Monitor (GEM) internationaal vergelijkbare cijfers over onze ondernemerszin en -cultuur uit. Die enquêtes leren ons dat de ondernemerscultuur in Vlaanderen de laatste jaren sterk versterkt is. Mensen zien ondernemen als een goede carrièrekeuze. De waardering voor een loopbaan als ondernemer ligt in Vlaanderen hoog. Uit de studies blijkt dat enkel Nederland op dat vlak een hoger cijfer heeft.

Ook in 2014 en 2016 werd een dergelijke enquête uitgevoerd. Een aantal cijfers uit de GEM van 2016, vergeleken met de cijfers van 2014, leren ons dat we een laag percentage hebben van start-ups. Gelukkig lezen we de laatste tijd in de media dat dat in positieve zin evolueert, maar uit de studie bleek toch dat het internationaal bekeken nog een vrij laag cijfer is. Er is ook een vrij laag cijfer met betrekking tot een eigen onderneming. Als het gaat over de visie op opportuniteiten – de mogelijkheid die we zien om in de eigen omgeving een onderneming te starten – is er wel een relatief hoog percentage. Dat is ook gestegen, naar 48 procent. Dan is er ook de visie op de eigen kwaliteiten: 30 procent gelooft in de eigen kwaliteiten en ziet zichzelf als capabel om een onderneming te starten. Bij faalangst is er ook wel een hoog percentage, van bijna 50 procent.

Het zijn maar een paar cijfers, maar we kunnen toch een heel aantal zaken leren uit die GEM-onderzoeken. We scoren dus zeker niet slecht, maar hier en daar moeten we uiteraard nog stapjes bij zetten.

Wat faalangst betreft, is deze week de campagne 'Failing forward' gestart, die u gelanceerd hebt. Misschien is die campagne wel opgestart naar aanleiding van de cijfers die u hieruit hebt geleerd. Dat is in elk geval een heel goed initiatief.

Het start-upniveau in Vlaanderen gaat in stijgende lijn, maar is toch nog relatief laag. Alleen Duitsland en Italië scoren nog lager.

Daarmee wil ik maar zeggen dat we veel leren uit dat onderzoek. U neemt dan ook verdere initiatieven om op die slechtere cijfers in te spelen.

Ik heb echter begrepen dat het rapport van 2016 helaas het laatste GEM-rapport is, omdat er een einde is gekomen aan de opdracht van het steunpunt, omdat dat steunpunt wordt opgeheven. Er wordt wel een nieuw steunpunt ontwikkeld.

Minister, zal er een opvolger komen voor die GEM-rapportage? Kunt u garanderen dat die opvolger ons ook nog altijd in staat zal stellen om internationaal te vergelijken, en dat die toekomstige cijfers ook met die uit het verleden vergelijkbaar zullen zijn? Die cijfers mogen we immers toch niet zomaar weggooien.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik hoef niet in te gaan op het inhoudelijke, want u hebt ter zake met bloemetjes gegooid. Ik ben het daar ook mee eens. We hebben niet op deze studie gewacht om iets te doen met betrekking tot falen. Dat is een van de aspecten waarmee we al een hele tijd bezig zijn. We beseffen allemaal dat er op dat vlak een soort cultuuromslag moet zijn. We hebben nu Failing Forward. Er komt nog een project bij de ondernemerschapsprojecten, met de

grote call die ik heb gedaan. Dat zat er ook bij. Als je kijkt naar de begeleiding die diverse organisaties hebben ingediend als antwoord op de call, dan zie je dat men daadwerkelijk ook met dat falen of met het overhevelen van bedrijven en dergelijke bezig is. Dat en ook de positieve cijfers bewijzen nog eens dat we goed bezig zijn wat die campagnes betreft. Met die mastercall is er voor de eerste keer sprake van een geïntegreerd traject. Ik geloof daar ook echt in. Als ik me niet vergis, is er sprake van elf verschillende aanbieders, die met hun kennis van zaken een geïntegreerd programma hebben met betrekking tot ondernemerschap in al zijn aspecten.

Ik kom tot uw vragen. We zullen natuurlijk wel een nieuw steunpunt hebben. Dat zal een persoonsbevraging en een bedrijfsbevraging uitvoeren met soortgelijke vragen als de vragen die in de GEM werden gebruikt. Die persoonsbevraging zal de ondernemerschapscultuur bij individuen in Vlaanderen verder in kaart moeten brengen. Die loopt momenteel. De bedrijfsbevraging zal een inzicht moeten bieden in de financiering en de bedrijfskenmerken van de Vlaamse startende bedrijven. Dat is dus veeleer specifiek gericht op die startende bedrijven. Die bevraging zal in 2017 voor de eerste keer worden uitgevoerd. De bevragingen zullen daarna jaarlijks worden herhaald, zodat we een continuïteit van de monitoring zullen hebben en zo kunnen vergelijken.

We verwachten dat de bevraging zodanig wordt opgesteld dat internationale en intertemporele vergelijking mogelijk is. We hebben dat ook als taakstelling aan het nieuwe steunpunt meegegeven. Enkele vragen uit de GEM worden in bevraging niet meer opgenomen, maar daarnaast zijn er een heel aantal vragen toegevoegd die niet in de GEM stonden. Die kunnen extra informatie geven.

Samengevat: we zullen kunnen blijven vergelijken met de bevraging die nu gebeurt. We zullen een tendens kunnen blijven zien ten opzichte van wat vroeger in de GEM stond, en zullen een internationale vergelijking kunnen blijven hebben, maar daarbovenop zullen we wellicht nog een aantal extra informatie-elementen krijgen die we nog niet hadden.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was inderdaad mijn bezorgdheid dat we in de toekomst toch nog op dezelfde manier verder zouden kunnen werken. Meten is weten. Dat hoef ik u niet te vertellen, denk ik. Ook zegt u dat de verwachting is gesteld dat ook die internationale vergelijking mogelijk is. Ik hoef u er ook niet van te overtuigen dat we niet alleen naar onszelf moeten krijgen, naar ons eigen eilandje, dat die internationale, Europese vergelijking ook wel heel belangrijk is. Ik merk dus dat u erin gelooft dat we ons op dezelfde manier zullen kunnen blijven informeren. Ik geloof dat samen met u en we wachten dan de volgende resultaten af.

U zei wel dat enkele vragen niet zijn meegenomen naar de volgende studie. Op basis waarvan is die keuze gemaakt? Waarom zijn bepaalde vragen weggevallen? Daar zou ik graag iets meer over weten.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Ik heb die studie ook eventjes gelezen, en wat mij ook opvalt, zijn die cijfers over faalangst, de angst om een bedrijf op te starten. Het is hier al eventjes gezegd. Het Europese gemiddelde ligt inderdaad wel wat lager. Dit is een paar maanden geleden ook al ter sprake gekomen in deze commissie. Dat gaat om culturele, regionale invloeden. Meer bepaald is ons onderwijs ook niet bevorderend genoeg voor het ondernemen. Het beleid qua ondernemend onderwijs brengt wel studenten in contact met het ondernemerschap, maar of ze werkelijk overgaan tot zelfstandig ondernemen is nog altijd een kwestie. Dit zit

dus nog echt ingebakken bij de bescheiden Vlaming en Belg, maar die faalangst vind ik persoonlijk beklemmend.

Nu, ik kwam toevallig terecht op de site van Agentschap Innoveren & Ondernemen, dat onder uw leiding het nieuwe project Failing Forward lanceert. Enkele bevriende ondernemers zijn daar het uithangbord van: vandaar dat ik er terecht kwam. Proficiat, minister. Ik vind dat echt een zeer goed project. Het gaat uit van startups.be. Daarbij wordt die faalangst echt aangepast. De Vlaamse overheid zet haar schouders onder dat project. Het zijn ook de ondernemers die in levenden lijve getuigen over hun mislukkingen, eerlijk, ongecensureerd. Ik heb alvast zelf ook het manifest ondertekend. Nogmaals, dit is een zeer goed initiatief van u en het agentschap om dat falend ondernemerschap te doorbreken.

Minister, dit zijn Belgische cijfers. Zijn er ook Vlaamse cijfers beschikbaar over al deze items?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik denk dat dit Vlaamse cijfers zijn, dat er per regio is opgesplitst.

Mevrouw Christiaens, u vroeg waarom een aantal vragen werden weggelaten. Wellicht omdat ze minder relevant waren. Ik zou dat opnieuw moeten checken, maar ik ga ervan uit dat diegenen die de nieuwe oproep hebben begeleid vanuit het departement en vanuit het agentschap, hebben gezien dat er bij een aantal vragen geen tendens was of dat ze te weinig relevant waren, zodat men ze beter kon weglaten en vervangen door vragen die wel relevant zijn. Anders moet u daar eens een schriftelijke vraag over stellen. Dan kunnen we eens weergeven wat is weggefallen.

Mevrouw Remen, ik zie toch een nieuwe tendens. Drie weken geleden was ik in Antwerpen aanwezig op een informatiedag voor studenten over de combinatie van studeren en ondernemen. Ook in Gent heb ik dat al eens gedaan. Daar waren vijfhonderd jongeren aanwezig om eens te komen horen welke risico ze daarmee nemen, wat ze daarvan kunnen leren. Ik heb in Gent ook al hetzelfde ondervonden. Dat geeft me wel het geloof dat er een switch is, zoals we in die studie ook al zagen, dat er een wil is om wél iets te doen. Een tiental jongeren exposeerden wat ze deden en hoe ze dat deden. Dat vind ik toch een zeer positieve evolutie. Dat duurt lang, dat is een mentaliteitsverandering, maar ik denk dat die op al die vlakken toch stilaan wordt ingezet. Ik hoop dat Failing Forward dat in de toekomst ook in die zin kan wijzigen.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, ik dank u. Wat u op het einde zei, is helemaal correct: we gaan zeker de goede richting uit. We zien de acties die we ondernemen, positief evolueren. We kwamen eigenlijk ook goed uit die GEM-cijfers. Enkel qua faalangst scoorden we vooral heel slecht. Toeval of niet, met die vraag is die campagne gelanceerd. Hopelijk blijkt dat cijfer ter zake te zijn gedaald tegen de tijd dat de volgende studie er is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.